

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Proxectos Avanzados	Código	630519005	
Titulación	Mestrado Universitario en Arquitectura			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	Anual	Primeiro	Obrigatoria	9
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Proxectos Arquitectónicos, Urbanismo e Composición			
Coordinación	Creus Andrade, Juan Jose	Correo electrónico	juan.creus@udc.es	
Profesorado	Crespo Gonzalez, Cristobal Creus Andrade, Juan Jose Fernández-Albalat Ruiz, Andrés Martínez González, Carlos Meijide Tomas, Jorge Vicente Penela Fernández, Alfonso Carlos Prieto López, Juan Ignacio Sabin Díaz, Patricia Vidal Pérez, Francisco José	Correo electrónico	cristobal.crespo@udc.es juan.creus@udc.es andres.fernandez-albalat@udc.es c.martinez.gonzalez@udc.es jorge.meijide@udc.es alfonso.penela@udc.es juan.prieto1@udc.es patricia.sabin@udc.es francisco.vidal@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A materia PROXECTOS AVANZADOS DE ARQUITECTURA, ademáis do tratamento teórico de temas instrumentais e de reflexión, ten un enfoque eminentemente práctico, analítico e profesional. O tema tratado e o traballo realizado nesta asignatura serve de base necesaria para o desenrolo do PFC no seguinte cuatrimestre na materia TFM. Consiste na elaboración dun documento de proxecto, a nivel de Proxecto Básico, no que o alumno analiza o lugar, representa o seu estado actual e desenrola ideas que conflúen nun proxecto de arquitectura que define e resolve as relacións territoriais e paisaxísticas, a distribución e aspectos funcionais, o volume e a implantación urbanística, así como os aspectos máis relevantes do soporte e relación co terreo ou a materialidade e acabados principais dos seus elementos. O traballo, inda que se fai de xeito individual, conta con fases de análise e elaboración colaborativa e participativa implementado ferramentas relacionadas co manexo de escalas, condicións de uso, materiais e novas tecnoloxías. Os temas de proxecto serán elixidos para cada Curso Académico, tendo en conta problemáticas actuáis da sociedade que a arquitectura debe resolver e que terán desenrolo nos Obradoiros do TFM con maior profundidade técnica e proxectual. A través de sesións de posta en común, contarase coa opinión, tanto de axentes relacionados co tema proposto como de arquitectos que expliquen as súas propias obras, poñendo especial atención nos procesos de traballo.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A5	Aptitude para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos básicos e de execución, esbozos e anteprojectos. (T)
A6	Aptitude para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos urbanos. (T)
A7	Aptitude para a concepción, a práctica e desenvolvemento de dirección de obras. (T)
A8	Aptitude para elaborar programas funcionais de edificios e espazos urbanos. (T)
A9	Aptitude para intervenir en conservar, restaurar e rehabilitar o patrimonio construído. (T)
A10	Aptitude para exercer a crítica arquitectónica.
A12	Elaboración, presentación e defensa, una vez obtidos todos os créditos de grao e mestrado, dun exercicio orixinal realizado individualmente, ante un tribunal universitario no que deberá incluírse polo menos un profesional de recoñecido prestixio proposto polas organizacións profesionais. O exercicio consistirá nun proxecto integral de arquitectura de natureza profesional no que se sintetizen todas as competencias adquiridas na carreira, desenvolvido ate o punto de demostrar suficiencia para determinar a completa execución das obras de edificación sobre as que verase, con cumprimento da regulamentación técnica e administrativa aplicable (T)

B1	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
B2	Posuír e comprender coñecementos que aporten unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación
B3	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B4	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B5	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e no especializados dun modo claro e sen ambigüidades
B6	Coñecer os métodos de investigación e preparación de proxectos de construción.
B7	Crear proxectos arquitectónicos que satisfagan á súa vez as esixencias estéticas e as técnicas e os requisitos dos seus usuarios, respectando os límites impostos polos factores orzamentarios e a normativa sobre construción.
B8	Comprender a profesión de arquitecto e a súa función na sociedade, en particular, elaborando proxectos que teñan en conta os factores sociais.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para o aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse Mixto
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia do aprendizaxe ao longo da vida
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Aplicar a contornas novas ou pouco coñecidos, dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares), os conceptos, principios, teorías ou modelos relacionados coa área do proxecto arquitectónico.	AM5	BM1	CM1
	AM6	BM2	CM3
	AM7	BM3	CM4
	AM8	BM4	CM5
	AM9	BM5	CM6
		BM6	CM7
		BM7	CM8
		BM8	
Ao finalizar a asignatura o alumnado haberá de ter acadada as seguintes aptitudes:	AM5	BM1	CM1
- Aptitude para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos básicos e de execución, esbozos e anteprojectos.	AM6	BM2	CM3
- Aptitude para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos urbanos.	AM7	BM3	CM4
- Aptitude para a concepción, a práctica e desenvolvemento de dirección de obras.	AM8	BM4	CM5
- Aptitude para elaborar programas funcionais de edificios e espazos urbanos.	AM9	BM5	CM6
- Aptitude para intervir en conservar, restaurar e rehabilitar o patrimonio construído.	AM10	BM6	CM7
- Aptitude para exercer a crítica arquitectónica.	AM12	BM7	CM8
Así como todas as competencias básicas e transversais do título.		BM8	

Contidos	
Temas	Subtemas

1 -PRESENTACIÓN, PANTEAMENTO DO TRABALLO E COORDINACIÓN	1.1 Enfoques: investigación e estratexias xerais de proxecto.
2 -ÁMBITOS DE PROXECTO. DOCUMENTACIÓN E FONTES	2.1 Coñecer 1: Cartografías / Sitios 2.2 Coñecer 2: Transformacións / Procesos 2.2 Coñecer 3: Límites / Condicións
3 -APROXIMACIÓN AO LUGAR. ACERCAMENTO, COMPRENSIÓN E REPRESENTACIÓN	3.1 Descubrir 1: Representar 3.2 Descubrir 2: De-ambular 3.3 Descubrir 3: Engadir-Quitar
4 -EMPRAZAMENTO. POSICIÓN. SOPORTE	4.1 Selección 1: Soportes naturais 4.2 Selección 2: Cualidades de las cosas
5 -ARGUMENTO 1. O UNIVERSAL	5.1 Arquitecturas de interés xeral. Hábitos
6 -ARGUMENTO 2. INTERCAMBIO LOCAL	6.1 Arquitecturas de intercambio local. Identidades
7 - PROPOSTA 1. RELACIÓNS EXTERNAS	7.1 Mobilidade-circulación (exterior-interior). Paisaxe
8 - PROPOSTA 2. RELACIÓNS INTERNAS	8.1 Resistencia (luz / estrutura) 8.2 Formas de estar
9 - PROPOSTA 3. AMBIENTE. CAPAS	9.1 Arquitectura por partes / Materialidade
SEMINARIO I - EXPERIENCIA E RELATO. USUARIOS	Escoitar / Conversar
SEMINARIO II - CASOS DE ESTUDIO. EXEMPLOS COMENTADOS POLO PROFESORADO	Referenciar / Comparar
SEMINARIO III -PROCESOS DE TRABALLO. AUTORES INVITADOS	Resolver / Dar coherencia

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A5 B6 C1 C3 C6	4	10	14
Análise de fontes documentais	B6 C6	0	15	15
Discusión dirixida	A6 A10 B4	8	0	8
Aprendizaxe colaborativa	B1 B2 B5	8	0	8
Obradoiro	A7 A8 A9 A12 B3 B7 B8 C4 C5 C7 C8	10	40	50
Sesión maxistral	B2 B6 C4	15	0	15
Traballos tutelados	A5 A6 A7 A8 A9 A10	12	24	36
Eventos científicos e/ou divulgativos	B2 B4 B6 C1 C5 C8	4	0	4
Portafolios do alumno	B5 B7 C1 C3 C8	5	30	35
Atención personalizada		20	0	20
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición

Actividades iniciais	Actividades que se levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativos, que partan dos coñecementos previos.
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes, documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, revistas, planos históricos e actuais, textos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación de estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como sínteses.
Discusión dirixida	Técnica de dinámica de grupos na que os membros dun grupo discuten de forma libre, *informal e espontánea sobre un tema, aínda que poden estar *coordinados por un *moderador.
Aprendizaxe colaborativa	A aprendizaxe colaborativa xérase a partir da combinación dunha serie de principios como: a articulación, o conflito e o traballo en común. Baséase en chegar ao consenso a través da cooperación entre os membros do grupo. Outra premisa esencial desta aprendizaxe é a vontade de facer ou actividade directa de cada membro do grupo, o cal é fundamental porque a aprendizaxe colaborativa baséase na actividade de cada un dos membros. É, en primeira instancia, aprendizaxe activa que se desenvolve nunha colectividade non competitiva, na cal todos os membros do grupo colaboran na construción do coñecemento e contribúen á aprendizaxe de todos.
Obradoiro	Obradoiro de arquitectura: Modalidade formativa orientada á aplicación de aprendizaxes nos que se introducen coñecementos de diversas materias, sempre ó redor dun proxecto arquitectónico, no cal pódense combinar diversas metodoloxías/probas (exposicións, simulacións, debates, solución de problemas, prácticas guiadas, etc.) a través das que o alumnado desenrola tarefas prácticas sobre un tema específico, co apoio e supervisión do profesorado das materias implicadas.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución dalgunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A sesión maxistral é tamén coñecida como conferencia, método expositivo ou lección maxistral. Esta última modalidade adóitase reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente á aprendizaxe de "como facer as cousas". Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade da súa propia aprendizaxe.
Eventos científicos e/ou divulgativos	Como parte dos contidos promovidos dentro da asignatura, realizaranse actividades por parte do alumnado que implican a súa asistencia ou participación en eventos científicos ou divulgativos (congresos, xornadas, simposios, cursos, seminarios, conferencias, exposicións, etc.) co obxectivo de profundizar no coñecemento dos temas de estudio relacionados coa materia. Ademais, o alumnado deberá preparar o material síntese do seu traballo realizado na materia para a súa publicación ou exposición pública, nos termos indicados polo profesorado da materia.
Portafolios do alumno	O resultado final dos traballos realizados na materia plasmarase no portafolios persoal do alumno, físico e dixital, dispoñible físicamente en papel e accesible a través da ferramenta informática para a docencia Moodle. Avalíanse os resultados, pero a través dun proceso docente tutelado e guiado, onde o esforzo persoal e a evolución intelectual do alumno deberán aparecer reflectidos na documentación final.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Traballos tutelados Portafolios do alumno Discusión dirixida Obradoiro	<p>O alumno recibe atención personalizada concernente ao traballo que está a desenvolver, a través dos profesores do grupo ao que fose asignado. No Taller terá a posibilidade de comentar e obter revisións críticas por parte dos profesores dos demais grupos e materias, para poder contrastar opinións e criterios e confrontalos cos propios.</p> <p>O traballo do alumno será obxecto de revisións personalizadas, para observar a súa evolución e constatar a súa autoría.</p> <p>A docencia a alumnos de programas de mobilidade adaptárase a condicións pedagóxicas e de traballos tutelados especiais, así como as probas e exames de avaliación.</p>
---	--

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A5 A6 A7 A8 A9 A10	<p>Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe - tanto autónoma coma colaborativo - dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos, profesionais e competitivos). Está referida prioritariamente á aprendizaxe de "como facer as cousas". Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade da súa propia aprendizaxe.</p> <p>É necesaria a asistencia para o 80% das sesións interactivas e expositivas.</p> <p>A avaliación da práctica obrigatoria do obradoiro non se restrinxe aos contidos, ademais, verifícase a autoría do mesmo</p>	50
Portafolios do alumno	B5 B7 C1 C3 C8	<p>O resultado final dos traballos realizados na materia plasmarase no portafolios persoal do alumno, físico e dixital, dispoñible físicamente en papel e accesible a través da ferramenta informática para a docencia Moodle.</p> <p>Avalíanse os resultados, pero a través dun proceso docente tutelado e guiado, onde o esforzo persoal e a evolución intelectual do alumno deberán aparecer reflectidos na documentación final.</p> <p>É necesaria a asistencia para o 80% das sesións interactivas e expositivas.</p> <p>A avaliación da práctica obrigatoria do obradoiro non se restrinxe aos contidos, ademais, verifícase a autoría do mesmo. A súa aptitude final será consensuada polo taller de asignaturas.</p>	50

Observacións avaliación

Os exercicios a realizar na asignatura teñen un enfoque eminentemente práctico, analítico e profesional, tratando, dende diferentes ópticas, necesidades reais da sociedade que un proxecto de arquitectura debe resolver. Os temas de proxecto son elixidos para cada Curso Académico e os traballos realizados na asignatura serven de base necesaria para o desenrolo do PFC no seguinte cuatrimestre na materia TFM con maior profundidade técnica e proxectual.

Consiste na elaboración dun documento de proxecto, a nivel de Proxecto Básico, no que o alumno analiza o contexto, representa o seu estado actual e desenrola ideas que conflúen nun proxecto de arquitectura que define e resolve as relacións territoriais e paisaxísticas, a distribución e aspectos funcionais, o volume e a implantación urbanística, así como os aspectos máis relevantes do soporte e relación co terreo ou a materialidade e acabados principais dos seus elementos.

No traballo valórase asimesmo a utilización de ferramentas relacionadas co manexo de escalas, condicións de uso, materiais e novas tecnoloxías. A avaliación terá en conta os resultados alcanzados na elaboración e posible tramitación das propostas.

Exísese a asistencia ao 80% das sesións interactivas e expositivas.

Medidas de dedicación para o alumnado a tempo parcial: non se contemplan, trátase dunha materia na que o obradoiro é a metodoloxía fundamental.

Dispensa académica: non se contempla, trátase dunha materia na que o obradoiro é a metodoloxía fundamental.

A valoración da práctica obrigatoria non se restrinxen aos contidos, tamén, constátase a autoría da mesma.

A detección de plaxio, así como a realización fraudulenta de probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a calificación de suspenso "0" na materia na convocatoria correspondente, invalidando así calquera calificación obtida en todas as actividades de avaliación de cara á convocatoria extraordinaria.

A aptitude final do traballo presentado na asignatura, que terá seguimento no Obradoiro de confluencia das Asignaturas, deberá estar consensuado por todas elas nunha xunta que o Obradoiro celebrará tra-la entrega.

Fontes de información

Bibliografía básica

- Enrique Walker (2010). Lo Ordinario. Barcelona: Gustavo Gili
- CERTEAU, Michel de (1999). La invención de lo cotidiano. México: Universidad Iberoamericana
- Hertzberger, Herman (2016). Lessons for students in architecture. Rotterdam: Nai010
- DEVESA, Ricardo (2021). Domesticidad a la intemperie. Barcelona: ACTAR
- UTZON, Jörn (1962). Plataformas y mesetas. Milan: Zodiac 10
- LINA BO BARDI; Marcelo Carvalho Ferraz (1996). Lina Bo Bardi. Venecia: Charta
- Peter Zumthor (2014). Pensar la arquitectura. Barcelona: Gustavo Gili
- CAMINADA, Gion A (2018). On the path to building. Birkhauser
- GALLEGO, Manuel (2019). De lo local en un mundo global. Santiago: Edición Elisa Gallego
- Smithson, Alison & Peter (2016). The Space Between. Buchhandlung Walther König
- Risselada, Max; Van den Heuvel, Kirk (2005). Team 10. Rotterdam: NAI Publishers
- Pallasmaa, Juhani (2010). Los ojos de la piel. La arquitectura de los sentidos. Barcelona: Gustavi Gili
- HEIDEGGER, Martin (1996). Caminos de bosque. Alianza Editorial
- Sennet, Richard (2009). El artesano. Barcelona: Anagrama
- Sibila, Paula (2008). La intimidad como espectáculo. México: Fondo de cultura económica
- I. Abalos, J. Herreros (2000). Técnica y Arquitectura en la Ciudad Contemporánea. San Sebastián: Nerea
- Eduardo Torroja Miret (2008). Razón y ser de los tipos estructurales. Madrid: CSIC
- PARICIO, Ignacio (1995). La construcción de la arquitectura 2. Los elementos. Barcelona: ITeC
- VVAA (2017). CTE - Código Técnico de la Edificación. Madrid: Ministerio de Fomento

Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none"> - Marc Augé (1996). El Viaje Imposible. El Turismo y sus Imágenes. Barcelona: Gedisa - Reyner Banham (1976). Megastructure. Urban Futures of the Recent Past. Londres: Harper & Row - Peter Cook (1970). Experimental Architecture. Londres: Studio Vista - Rem Koolhaas (1978). Delirious New York. A retroactive Manifiesto for Manhattan. Nueva York: Oxford University Press - Henri Lefebvre (1973). De lo Rural a lo Urbano. Barcelona: Península - M. Mostafavi, G. Doherty (2014). Urbanismo ecológico. Barcelona: Gustavo Gili - Ian McHarg (1969). Design with Nature. Nueva York: Natural History Press - Alison & Peter Smithson (1967). Urban structuring. Londres: Studio Vista - Philip Jodidio (2004). Architecture Now. Colonia: Taschen - B. Tschumi, I. Cheng (2003). The state of architecture at the beginning of the 21st century. New York: The Monacelli Press / Columbia Books of Architecture - Patrice Goulet (1989). Temps sauvage et incertain. Paris: Les Editions du Demi-Cercle - Luigi Prestinzenza (2008). New Directions in Contemporary Architecture: Evolutions and Revolutions in Building Design Since 1988. Chichester: John Wiley & Sons - Victor Olgay (1998). Arquitectura y clima. Manual de diseño bioclimático para arquitectos y urbanistas. Barcelona: Gustavo Gili - Rudolf Arnheim (2001). La forma visual de la arquitectura. Barcelona: Gustavo Gili - Chermayeff y Christopher Alexander (1969). Comunidad y privacidad. Buenos Aires: Nueva Visión - Norberg-Schulz, Christian (1975). Existencia, Espacio y Arquitectura. Barcelona: Blume - Ordine, Nuccio (2013). La utilidad de lo inútil. Barcelona: Acantilado
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proxecto de Construción/630519001

Proxecto de Estruturas/630519002

Crítica Arquitectónica/630519004

Instrumentos de Intervención Urbanística/630519006

Proxecto de Instalacións/630519003

Materias que continúan o temario

Traballo Fin de Mestrado/630519007

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías